Sadržaj

Prvi deo – OSNOVNA PITANJA

1. Pojam, istorijat i značaj konstitucionalizacije i internacionalizacije ljudskih prava 15

2. Zaštita ljudskih prava – modeli zaštite 19

3. Pojam ustavne žalbe 23

4. Istorija i zastupljenost ustavne žalbe 32

5. Pretpostavke za dopuštenost ustavne žalbe 36

Drugi deo
PROCESNE PRETPOSTAVKE I ELEMENTI USTAVNE ŽALBE

1. Predmet ustavne žalbe 43

1.1. Predmet ustavne žalbe u uporednom pravu 44
1.1.1. Akti sudske vlasti 45
1.1.2. Akti izvršne vlasti 49
1.1.3. Akti zakonodavne vlasti 51
1.1.4. Nečinjenje kao predmet ustavne žalbe 55

1.2. Predmet ustavne žalbe u SRJ 57
1.2.1. Pojedinačni pravni akti 57
1.2.1.1. Pojam pojedinačnih pravnih akata 57
1.2.1.2. Donosioci pojedinačnih pravnih akata 59
1.2.1.2.1. Pojedinačni pravni akti jugoslovenskih subjekata ... 59

1.2.1.2.2. Pojedinačni pravni akti organa, preduzeća i organizacija jugoslovenskih federalnih jedinica 59
1.2.1.2.3. Pojedinačni pravni akti organa i organizacija Republike Srpske i Republike Srpske Krajine 61
1.2.1.2.4. Pojedinačni pravni akti SFRJ 63
1.2.1.2.5. Pojedinačni pravni akti drugih država 63
1.2.1.3. Pojam državnih organa 64
1.2.1.4. Pojedinačni pravni akti sudskih organa 64
1.2.1.4.1. Pojam sudskih organa 64
1.2.1.4.2. Pojedinačni pravni akti sudova 66
1.2.1.5. Pojedinačni pravni akti upravnih organa 66
1.2.1.5.1. Pojam upravnih organa 66
1.2.1.5.2. Pojedinačni pravni akti upravnih organa 68
1.2.1.6. Pojedinačni pravni akti „drugih državnih organa" 70
1.2.1.6.1. Pojam „drugi državni organi" 70
1.2.1.6.2. Pojedinačni pravni akti zakonodavnih organa 70
1.2.1.6.3. Pojedinačni pravni akti organa izvršne vlasti 72
1.2.1.6.4. Pojedinačni pravni akti ustavnih sudova? 73
1.2.1.6.5. Pojedinačni pravni akti ostalih organa 75
1.2.1.7. Pojedinačni pravni akti preduzeća i organizacija koje vrše javna ovlašćenja 76
1.2.1.7.1. Pojam „preduzeća i organizacije koje vrše javna ovlašćenja" 76
1.2.1.7.2. Pojedinačni pravni akti nedržavne uprave 77
1.2.2. Radnje 77
1.2.2.1. Pojam radnje 77
1.2.2.2. Vršioci radnje 80

1.3. Praksa Saveznog ustavnog suda o predmetu ustavne žalbe 80
1.3.1. Praksa SUS o pojedinačnim aktima kao predmetu ustavne žalbe 80
1.3.1.1. Praksa SUS o donosiocima pojedinačnih akata 80
1.3.1.2. Praksa SUS o pojedinačnim aktima sudova 80
1.3.1.3. Praksa SUS o pojedinačnim pravnim aktima državnih upravnih organa 82

1.3.1.4. Praksa SUS o pojedinačnim aktima autonomnih i lokalnih organa 83
1.3.1.5. Praksa SUS o pojedinačnim aktima zakonodavnih organa 84
1.3.1.6. Praksa SUS o pojedinačnim aktima izvršne vlasti 84
1.3.1.7. Praksa SUS o pojedinačnim aktima ustavnih sudova ... 85
1.3.1.8. Praksa SUS o pojedinačnim pravnim aktima preduzeća i organizacija koja vrše javna ovlašćenja 85
1.3.2. Praksa SUS o radnji kao predmetu ustavne žalbe 86
1.3.2.1. Praksa SUS o radnjama sudskih organa 86
1.3.2.2. Praksa SUS o radnjama upravnih organa i organa lokalne samouprave 89
1.3.2.3. Praksa SUS o radnjama drugih državnih organa i preduzeća i organizacija koja vrše javna ovlašćenja 90

2. Zaštićena prava 93

2.1. Zaštićena prava u uporednom pravu 94
2.1.1. Obim zaštićenih prava 94
2.1.2. Ograničenja zaštićenih prava i ustavna žalba 104

2.2. Zaštićena prava u SRJ 106
2.2.1. Obim zaštićenih prava u SRJ 106
2.2.2. Ograničenje zaštićenih prava u SRJ i ustavna žalba 112

2.3. Praksa Saveznog ustavnog suda o obimu i karakteru zaštićenih prava u SRJ 113

3. Supsidijarnost ustavne žalbe 118

3.1. Supsidijarnost u upravnom pravu 118
3.1.1. Normiranje supsidijarnosti 118
3.1.2. Pojam „pravni put" 119
3.1.3. Subjekat iscrpljivanja pravnog puta 122
3.1.4. Vreme iscrpljivanja pravnog puta 123
3.1.5. Iscrpljivanje pravnog puta 123
3.1.6. Izuzeci od supsidijarnosti 124

3.1.6.1. Normirani izuzeci 124
3.1.6.2. Ostali izuzeci 126

3.2. Supsidijarnost u SRJ 128
3.2.1. Ustavno određenje „kada nije obezbeđena druga pravna zaštita" 128
3.2.2. Subjekat supsidijarnosti 136
3.2.3. Vreme iscrpljivanja pravnih sredstava 136
3.2.4. Mogućnost ulaganja ustavne žalbe pri restriktivnom tumačenju 136

3.3. Praksa Saveznog ustavnog suda o supsidijarnosti ustavne žalbe 141

4. Personalne pretpostavke za ustavnu žalbu 145

4.1. Personalne pretpostavke za ustavnu žalbu u uporednom pravu 146
4.1.1. Žalbena sposobnost 146
4.1.1.1. Žalbena sposobnost fizičkih lica 147
4.1.1.2. Žalbena sposobnost pravnih lica 148
4.1.1.3. Žalbena sposobnost političkih partija i poslanika 151
4.1.1.4. Vođenje spora o pravima i slobodama drugih lica 152
4.1.1.5. Komunalne ustavne žalbe 154
4.1.2. Procesna sposobnost 156
4.1.3. Legitimacija 157
4.1.3.1. Tvrdnja o povredi zaštićenih prava 157
4.1.3.2. Pravno relevantna veza sa predmetom žalbe i postupka 157

4.2. Personalne pretpostavke za žalbu u SRJ 160
4.2.1. Žalbena sposobnost 160
4.2.1.1. Žalbena sposobnost fizičkih lica 160
4.2.1.2. Žalbena sposobnost pravnih lica u SRJ 161
4.2.1.3. Žalbena sposobnost političkih partija 164
4.2.1.4. Žalbena sposobnost saveznog organa nadležnog za ljudska prava i prava manjina 166

4.2.2. Procesna sposobnost ... 167
4.2.3. Legitimacija ... 167

4.3. Praksa Saveznog ustavnog suda o personalnim pretpostavkama ... 169
4.3.1. Praksa SUS o žalbenoj sposobnosti ... 169
4.3.1.1. Praksa SUS o žalbenoj sposobnosti fizičkih lica ... 169
4.3.1.2. Praksa SUS o žalbenoj sposobnosti pravnih lica ... 169
4.3.1.3. Praksa SUS o žalbenoj sposobnosti političkih partija ... 171
4.3.2. Praksa SUS o legitimaciji ... 173

5. Rok za ustavnu žalbu ... 175

5.1. Rok u uporednom pravu ... 175
5.1.1. Trajanje roka ... 175
5.1.1.1. Trajanje roka za ustavne žalbe čiji su predmet akti sudske vlasti ... 176
5.1.1.2. Trajanje roka za ustavne žalbe čiji su predmet akti izvršne vlasti ... 176
5.1.1.3. Trajanje roka za ustavne žalbe čiji su predmet akti zakonodavne vlasti ... 176
5.1.2. Početak roka ... 177
5.1.2.1. Opšte određenje početka roka ... 177
5.1.2.2. Početak roka za ustavne žalbe čiji su predmet nečinjenja ... 177
5.1.2.3. Početak roka i izuzeci od supsidijarnosti ... 178
5.1.3. Računanje roka ... 179
5.1.4. *Restitutio in integrum* ... 179

5.2. Rok za ustavnu žalbu u SRJ ... 180
5.2.1. Početak roka ... 180
5.2.2. Računanje roka ... 181
5.2.3. *Restitutio in integrum* ... 181

5.3. Praksa Saveznog ustavnog suda o roku za ustavnu žalbu ... 181

6. Sadržaj ustavne žalbe 184
6.1. Sadržaj ustavne žalbe u uporednom pravu 184
6.2. Sadržaj ustavne žalbe u SRJ 185
6.3. Praksa Saveznog ustavnog suda o sadržaju ustavne žalbe 186
7. *Res iudicata* 188
7.1. *Res iudicata* u uporednom pravu 188
7.2. *Res iudicata* u SRJ 189
7.2.1. Pojam „odlučivanje" 189
7.2.2. „Ista stvar" 191
7.3. Praksa Saveznog ustavnog suda o *res iudicata* 192

Treći deo
ODABRANA PITANJA POSTUPKA

1. Prethodni postupak i odbacivanje ustavne žalbe 197
1.1. Prethodni postupak i odbacivanje ustavne žalbe u uporednom pravu 197
1.2. Prethodni postupak i odbacivanje ustavne žalbe u SRJ .. 200
2. Dejstva ustavne žalbe 203
2.1. Dejstva ustavne žalbe u uporednom pravu 203
2.1.1. Procesnopravna dejstva 203
2.1.2. Suspenzivno dejstvo? 203
2.1.3. Uticaj ustavne žalbe na otpočinjanje kontrole ustavnosti opštih akata 204
2.2. Dejstva ustavne žalbe u SRJ 205
2.2.1. Procesnopravna dejstva 205
2.2.2. Suspenzivno dejstvo 206

2.2.3. Uticaj ustavne žalbe na otpočinjanje postupaka ocene ustavnosti i zakonitosti opštih akata 207

3. Predmet spora 209

3.1. Predmet spora u uporednom pravu 209

3.2. Predmet spora u SRJ 210

4. Podloga donošenju odluke 213

4.1. Podloga donošenju odluke u uporednom pravu 213

4.2. Podloga donošenju odluke u SRJ 214

5. Akti ustavnih sudova u postupku po ustavnoj žalbi 216

5.1. Akti ustavnih sudova u uporednom pravu 216
5.1.1. Akti kojima ustavni sud ne rešava meritorno 216
5.1.2. Meritorna odluka 217
5.1.2.1. Forma i sadržina meritorne odluke 217
5.1.2.2. Dejstvo meritorne odluke 217
5.1.2.2.1. Objektivne granice pravosnažnosti – dejstvo odluke sa stanovišta posledice koju izaziva 218
5.1.2.2.2. Subjektivne granice pravosnažnosti – dejstvo odluke sa stanovišta učesnika u postupku 221
5.1.2.3. Izvršavanje odluka ustavnih sudova 222

5.2. Akti Ustavnog suda u SRJ 223
5.2.1. Akti kojima Ustavni sud ne rešava meritorno 223
5.2.2. Meritorna odluka 224
5.2.2.1. Forma i sadržina 224
5.2.2.2. Dejstvo meritorne odluke 225
5.2.2.2.1. Objektivne granice pravosnažnosti – dejstvo odluke sa stanovišta posledice koju izaziva 225
5.2.2.2.2. Subjektivne granice pravosnažnosti – dejstvo odluke sa stanovišta učesnika u postupku 226
5.2.2.3. Izvršavanje meritorne odluke 226

Zaključci 227

Literatura 236

Summary 241